

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Helsingin eurooppalaisesta koulusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Helsingin eurooppalaisesta koulusta. Siinä olisivat säännökset eurooppalaisen koulun perustamisesta ja koulussa annettavasta opetuksesta. Koulu olisi valtion koulu ja sen opetus jakaantuisi kaksivuotiseen esikouluun, viisivuotiseen alakouluun sekä seitsemänvuotiseen yläkoulu-lukioon.

Euroopan kemikaaliviraston perustaminen Helsinkiin sekä ulkomailta muihin määrääkääisiin työtehtäviin tulevien ja Suomeen palaavien perheiden lasten koulutustarpeet luovat paineita monikielisen opetuksen järjestämiselle. Koulun perustaminen helpottaisi henkilöstön rekrytointia ulkomailta. Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisessä toimipaikkasopimuksessa hallitus sitoutuu tukemaan hanketta Eurooppakoulujärjestelmään akkreditoitun koulun perustamiseksi Helsinkiin.

Eurooppalaisen koulun perustaminen mahdollistaisi Eurooppa-koulujen koulutusrakenteen ja opetussuunnitelmien mukaisen opetuksen järjestämisen ja eurooppalaisen yliopilastutkinnon eli EB-tutkinnon suorittamisen Suomessa. Koulun opetus jakaantuisi kieliosastoihin. Niiden määrästä ja opetuskielistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Kouluun olisi vapaa hakeutumisoikeus, mutta sinne otettaisiin ensisijaisesti kemikaaliviraston sekä perustettavan koulun henkilöstön lapsia.

Koulun perustamisen ja siellä annettavan opetuksen lisäksi laissa säädettäisiin koulun hallinnosta, henkilöstöstä ja muista koulun toiminnan kannalta tarpeellisista asioista.

Esitys liittyy vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.2 Kansainvälinen kehitys.....	4
Eurooppa -koulujen rakenne, opetusjärjestelyt ja hallinto.....	4
Eurooppa-koulujärjestelmään akkreditoituvat koulut.....	5
2.3 Nykytilan arviointi.....	6
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	7
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	7
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	7
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	8
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	9
5 ASIAN VALMISTELU.....	9
5.1 Valmisteluvaiheet.....	9
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	9
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1 Lakiehdotuksen perustelut.....	10
1 luku Yleiset säännökset.....	10
2 luku Opetus.....	10
3 luku Oppilaaksi hakeminen ja ottaminen.....	11
4 luku Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet.....	12
5 luku Oppilaan arviointi ja opinnoissa eteneminen.....	14
6 luku Oppimisen tukeminen.....	14
7 luku Työaika.....	15
8 luku Kurinpito.....	15
9 luku Arviointi ja koulun toiminnan tarkastukset.....	16
10 luku Koulun hallinto.....	16
11 luku Koulun henkilöstö.....	17
12 luku Erinäiset säännökset.....	17
13 luku Muutoksenhaku.....	18
14 luku Voimaantulosäännökset.....	18
2 Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	19
3 Voimaantulo.....	19
4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	19
LAKIEHDOTUS.....	20
Laki Helsingin eurooppalaisesta koulusta.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelystä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta, jäljempänä REACH-asetus, annettiin joulukuussa 2006. Asetuksella perustetaan Euroopan kemikaalivirasto, jonka sijaintipaikka on Helsinki joulukuussa 2003 tehdyn ylimääräisen Eurooppa-neuvoston päätöksen mukaisesti. REACH-asetus tuli voimaan ja virasto aloitti toimintansa 1 päivänä kesäkuuta 2007. Kemikaalivirasto on yksi suurimmista EU:n noin 20 erillisvirastosta. Se työllistää vuonna 2010 noin 400—500 henkilöä.

Yleisesti maahanmuutto EU-maista Suomeen on kasvanut jatkuvasti vuodesta 1997 lähtien. Monet kansainväliset hankkeet tieteen, koulutuksen ja elinkeinoelämän puolella tuovat maahan asiantuntijoita, joilla on kouluikäisiä lapsia. Lisäksi paluumuuttajien määrä on lisääntymässä. Helsingin seudulla ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu on merkittävä väestöpoliittinen trendi. Muuttoliike ja yhteiskunnan monikulttuuristuminen antavat haasteen koulutusjärjestelmän kehittämiselle.

Sekä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (2003—2008) että valtioneuvoston koulutuspoliittisessa selonteossa (OPM 2006:24) nostetaan esiin koulutusjärjestelmän kehittäminen vastaamaan entistä paremmin maahanmuuttajien erityisiin koulutustarpeisiin. Erityisesti tulee lisätä toisen asteen koulutuksen joustavuutta sekä kielellisesti ja kulttuurisesti eritaustaisten nuorten lukiokoulutusmahdollisuuksia.

Nykyiseen hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite vahvistaa suurimpien kaupunkiseutujen

kansainvälistä kilpailukykyä sekä edistää pääkaupunkiseudun monikulttuurisuutta.

Kemikaalivirastoon rekrytoidaan henkilöitä eri puolilta Eurooppaa, mikä yhdessä muun maahanmuuton kanssa aiheuttaa paineita eri maista tulleiden lasten opetuksen ja koulutuksen järjestämiselle. Voimassa oleva lainsäädäntö ei mahdollista esimerkiksi Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmien mukaisen opetuksen järjestämistä Suomessa, eikä siten Suomessa ole mahdollisuutta myöskään suorittaa European Baccalaureate eli EB-tutkintoa, joka on eurooppalainen ylioppilastutkinto. Pääkaupunkiseudun koulutustarjonta ei enää muutaman vuoden päästä pysty vastaamaan vieraskielisen koulutuksen tarpeeseen ja kysyntään. Edellä mainittuja puutteita voidaan pitää epäkohtana paitsi maahan määrääjäksi tai pysyvästi muuttavien, myös Suomeen muualta Euroopasta palaavien perheiden kannalta.

Ehdotettu laki mahdollistaisi Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmien mukaisen opetuksen järjestämisen sekä koulutusrakenteeltaan että opetussuunnitelmaltaan. Ehdotetulla lailla tähdätään myös toisen asteen koulutusmahdollisuuksien monipuolistamiseen mahdollistamalla EB-tutkinnon suorittaminen Suomessa lähivuosina. Tutkinnon suorittanut saa yleisen jatkotutkintokelpoisuuden korkeakouluihin kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Helsingin eurooppalaisen koulun perustamisella ei muutettaisi oikeutta hakeutua perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuun maksuttomaan perusopetukseen.

Tarkoituksena olisi, että koulun toiminta aloitettaisiin osittain syksyllä 2008 ja toiminta laajenisi asteittain vuosina 2008—2010. Koulun oppilasmääräksi arvioidaan noin 300 oppilasta.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Perusopetuslain mukaisen esi- ja perusopetuksen järjestäminen on lähtökohtaisesti kun-

tien velvollisuus, mutta opetusta voi järjestää myös valtio sekä opetuksen järjestämisluvan perusteella yksityinen taho. Järjestäjätahosta riippumatta opetuksen järjestämisessä tulee noudattaa, mitä perusopetuslaissa tai sen nojalla annetuissa normeissa on säädetty tai määrätty esimerkiksi tuntijaosta, opetussuunnitelmista, opettajien kelpoisuudesta ja oppilaiden oikeudesta maksuttomaan opetukseen ja siihen liittyviin palveluihin.

Lukiokoulutuksen järjestäminen on mahdollista koulutuksen järjestämisluvan perusteella. Luvan saaneen koulutuksen järjestäjän tulee järjestää koulutus noudattaen, mitä lukiolaissa (629/1998) ja sen nojalla annetuissa normeissa on säädetty muun muassa tuntijaosta, opetussuunnitelmista ja opettajien kelpoisuudesta.

Suomessa esi-, perus- ja lukio-opetuksen kieli on pääosin joko suomi tai ruotsi. Perusopetuslain ja lukiolain mukaan opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Erillisessä opetusryhmässä tai oppilaitoksessa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kuin edellä mainitulla kielellä.

Perusopetuslaissa ja lukiolaissa säädettyjen opetussuunnitelmien perusteita noudattavaa kansainvälistä opetusta järjestetään valtion ylläpitämissä, kaksikielistä opetusta tarjoavissa kielikouluissa (Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, Suomalais-venäläinen koulu), kunnallisen opetustoimen piirissä sekä yksityisissä oppilaitoksissa. International Baccalaureat -järjestelmän mukaisen opetuksen järjestäminen on mahdollista opetusministeriön myöntämällä erityisen koulutustehävän luvalla.

Ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain (672/2005) mukaiseen ylioppilastutkintoon on mainitun lain mukaan mahdollisuus osallistua lukion oppimäärää suorittavalla opiskelijalla. Ylioppilastutkintoon on lukiolain 18 a §:n nojalla oikeus osallistua myös muun muassa lukion oppimäärän tai vastaavan ulkomaisen lukion oppimäärän suorittaneella henkilöllä. Ylioppilastutkinto suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi.

Opetuksen ja koulutuksen rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) ja sen nojalla annetussa asetuksessa (806/1998). Edellä mainitussa laissa ja asetuksessa sääde-

tään kutakin koulutusmuotoa, esimerkiksi perusopetusta ja lukiota, koskevan lain mukaisen koulutuksen rahoituksesta.

Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säädetty mahdollisuudesta järjestää Eurooppa-koulujen rakenteen ja opetussuunnitelmien mukaista opetusta.

2.2 Kansainvälinen kehitys

Yleissopimus Eurooppa-koulun perussäännöstä allekirjoitettiin huhtikuun 12 päivänä 1957. Nykyinen perussääntö on vuodelta 1994. Tasavallan presidentin asetus Eurooppa-koulujen perussäännöstä tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta (798/2004) tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2004.

Eurooppa-kouluja koskevan yleissopimuksen mukaisesti näiden koulujen tarkoituksena on kouluttaa Euroopan yhteisön henkilöstön lapsia. Eurooppa-kouluihin voidaan Eurooppa-koulujen johtokunnan päättämien perusteiden mukaisesti ottaa muitakin oppilaita kuin yhteisön henkilöstön lapsia.

Ensimmäinen koulu perustettiin Luxemburgiin vuonna 1953. Kouluja on eri puolilla Eurooppaa 13; suurimmat koulut ovat Brysselissä (3 koulua) ja Luxemburgissa (2 koulua). Kouluissa oli vuonna 2006 yhteensä noin 20 600 oppilasta.

Eurooppa -koulujen rakenne, opetusjärjestelyt ja hallinto

Oppilaat opiskelevat jakautuneina kieliosastoihin. Kouluissa noudatetaan Eurooppa-koulujen omia opetussuunnitelmia, jotka on käännetty eri kielille. Äidinkielen kansalliset opetussuunnitelmat on harmonisoitu Eurooppa-kouluihin sopiviksi. Kieliosastoja on tällä hetkellä viisitoista. Uusien jäsenmaiden myötä kieliosastojen määrä Eurooppa-kouluissa kasvaa. Oppilaalla on tietyin ehdoin oikeus saada äidinkielen opetusta, vaikka koulussa ei olisikaan ko. kieliosastoa. Päätötkokeena on European Baccalaureate- eli EB-tutkinto, joka tuottaa samat oikeudet kuin vastaavat kansalliset päättötutkinnot.

Suomalaiset kieliosastot ovat Brysselin II koulussa ja Luxemburgin koulussa. Bryssel II koulussa on 350 suomalaista oppilasta ja Luxemburgissa 180 oppilasta. Muissa kouluissa on muiden maiden kieliosastoissa lisäksi 120 suomalaista oppilasta. Yhteensä suomalaisia oppilaita on 650.

Päättyessään perustaa kieliosaston jäsenmaa sitoutuu samalla lähettämään päätoimisia opettajia tarpeen mukaan. Opettajat ovat työsuhteessa sekä lähettävään kansalliseen viranomaiseen että kyseiseen Eurooppa -kouluun. Tällä hetkellä Brysselin ja Luxemburgin Eurooppa -kouluissa toimii yhteensä 21 suomalaista opettajaa ja 3 muuta henkilöä (rehtori Bryssel I koulussa, apulaisrehtori Luxemburgissa ja educational adviser Bryssel II koulussa).

Eurooppa-koulujen oppilaat kuuluvat kolmeen eri kategoriaan. Kattegoria I:n oppilaat ovat EU-virkamiesten tai Eurooppa-koulujen henkilökunnan lapsia ja heille koulutus on maksutonta. Kattegoria II:n oppilaiden vanhemmat ovat sellaisten yritysten palveluksessa, jotka ovat solmineet Eurooppa-koulujen kanssa koulutus sopimuksen. Näiltä lapsilta peritään koulumaksuja, jotka vaihtelevat kouluittain ja määräytyvät todellisten kustannusten mukaan. Kattegoria III:n oppilaksi voidaan ottaa kuka tahansa, mikäli koulussa on tilaa eikä tarvitse muodostaa uusia opetusryhmiä. Näiltä oppilailta peritään kaikille kouluille yhtenäiset koulumaksut. Kattegoria I:n oppilaiden osuus on 68 prosenttia, kattegoria II:n 6 prosenttia ja III:n 26 prosenttia (vuonna 2006). Kattegoria III:n oppilaiden osuus on vähentynyt vuodesta 2002. Syitä tähän ovat oppilaksi oton rajoittaminen kapasiteettirajoitusten vuoksi ja oppilasmaksujen korotukset.

Ylin päättävä elin on koulujen yhteinen johtokunta, johon perussopimukseen liittyneiden jäsenmaiden opetusministeriöt nimeävät edustajansa. Keskitetystä hallinnosta ja valvonnasta vastaa keskustoimisto. Sen työtä johtaa pääsihteeri, joka on johtokunnan virallinen edustaja. Johtokunnan alaisuudessa toimii kaksi alakomiteaa tai lautakuntaa: tarkastuslautakunnat erikseen ala-astetta ja yläaste-lukiota varten sekä hallinto- ja talouskomitea. Kunkin jäsenmaan opetusministeriö nimeää edustajansa myös näihin elimiin.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat samalla kansallisia tarkastajia, jotka ohjaavat ja valvovat omien kieliosastojensa toimintaa koko Eurooppa -koulun pedagogisen johtamisen ja kehittämisen ohella.

Eurooppa-koulujärjestelmää ollaan parhailaan uudistamassa. Nykyisten kehittämislinjausten mukaisesti uusia Eurooppa-kouluja ei todennäköisesti perusteta Brysselin ja Luxemburgin ulkopuolelle. Sen sijaan Eurooppa-koulujen johtokunta on tehnyt periaatepäätöksen, jonka mukaan selvitetään mahdollisuutta perustaa nykyisten Eurooppa-koulujen rinnalle kahdenlaisia kouluja (tyyppi II ja III). Molemmista noudatettaisiin Eurooppa-koulujen opetus suunnitelmia ja tyyppin II koulut (ns.akkreditoidut koulut) sijaitsisivat paikkakunnilla, joissa on jokin EU:n virasto, ja tyyppin III kouluja voitaisiin perustaa myös muualle. Tyyppin II kouluille on jo määritelty kriteerit, joiden mukaan tällaiset koulut voitaisiin akkreditoida Eurooppa-koulujärjestelmään. Tyyppin III kouluja on suunniteltu pilotoitavaksi lähitulevaisuudessa.

Eurooppa-koulujärjestelmään akkreditoidut koulut

EU-virastojen sijaintipaikkakunnille on tähän mennessä perustettu kolme koulua, joissa noudatetaan pääosin Eurooppa-koulujärjestelmän opetus suunnitelmia. Paikkakunnat ovat Parma Italiassa, Dunshaughlin Irlannissa ja Heraklion Kreikassa.

Parmassa sijaitsee Euroopan elintarvikevirasto (EFSA), jossa vuotta 2007 koskevien tietojen perusteella henkilökuntaa on 237 henkilöä. Koulun toiminta alkoi lukuvuonna 2004—2005. Lukuvuonna 2005—2006 oppilaita oli 242, joista noin kolmasosa (71) oli kattegoria I:n oppilaita. Koulussa on kolme kieliosastoa: englantia (76 oppilasta), ranska (52) ja italia (114). Esikoulussa on 94 oppilasta, alakoulussa 98 ja yläkoulussa 50. Koulu on osa kansallista koulutusjärjestelmää, ja Italian viranomaiset rahoittavat koulun toiminnan, mutta Italia odottaa Komission osallistuvan ainakin kattegoria I:n oppilaiden kustannuksiin.

Dunshaughlinissa toimii EU Food and Veterinary Office (FVO), jossa vuotta 2002

koskevien tietojen perusteella henkilökuntaa on 150 henkilöä. Koulun toiminta alkoi lukuvuonna 2002—2003. Lukuvuonna 2005—2006 koulussa oli 29 oppilasta, alakoulussa 24 ja yläkoulussa 5 oppilasta. Kaikki oppilaat kuuluvat kategoriaan I. Toistaiseksi koulussa ei ole eri kieliosastoja; oppilaat edustavat 8 eri äidinkieltä. Oppilaat on integroitu paikalliseen kouluun siten, että osa tunneista (esimerkiksi äidinkielen ja muiden kielten opetus sekä Eurooppa-tunnit) pidetään niin sanotussa Eurooppa-keskuksessa. Yläkouluun siirtyville oppilaille laaditaan henkilökohtainen opinto-suunnitelma, jossa osa oppiaineista opiskellaan Irlannin ja osa Eurooppa-koulujen opetussuunnitelman mukaan. EB-tutkinto ei ole ainakaan tällä hetkellä mahdollinen, vaan oppilaat suorittavat irlantilaisen päättötutkinnon. Kaikki rahoitus tulee Irlannin opetusministeriöltä. Irlanti kuitenkin toivoo, että jatkossa rahoitusta tulisi myös Komissiolta, joko suoraan tai FVO:n kautta.

Heraklionissa toimii European Network and Information Security Agency (ENISA), jossa vuotta 2005 koskevien tietojen mukaan henkilökuntaa on 40 henkilöä. Koulun toiminta alkoi lukuvuonna 2005—2006 ja siellä on 36 esikoulun oppilasta ja 59 alakoulun oppilasta. Oppilasta kaksi on kategoria I:n oppilaita. Koulussa on kaksi kieliosastoa: englantia (11 oppilasta) ja kreikka (84). Koulu on valtion koulu ja Kreikan valtio rahoittaa koulun toiminnan.

Eurooppa-koulujen johtokunta on määrännyt kriteerit ja menettelytavat koulujen akkreditoinnille. EB-tutkinnon järjestämisoikeudesta johtokunta ei ole vielä tehnyt päätöksiä.

Akkreditointi- eli valtuutusprosessissa on kolme vaihetta. Aluksi Eurooppa-koulujen johtokunnan hyväksyttäväksi viedään niin sanottu ensimmäinen esitys (General Interest File) akkreditoitujen koulun perustamisesta, jossa ilmaistaan kiinnostus tämältyyppisen koulutuksen järjestämiseen. Helsingin eurooppalaisen koulun ensimmäinen esitys hyväksyttiin Eurooppa-koulujen johtokunnan kokouksessa Lissabonissa huhtikuussa 2007.

Seuraavassa vaiheessa johtokunnalle esitetään asiakirja, jossa todetaan suunnitellun koulutuksen noudattavan niitä määräyksiä, joita Eurooppa-koulujen johtokunta on aset-

tanut eurooppalaiselle koulutukselle (File of Conformity with the Specifications for European Schooling).

Ennen seuraavaa vaihetta Eurooppa-koulujen tarkastajat tekevät arvioinnin koulun toimintaedellytyksistä. Heraklionin koulu on parhaillaan tässä vaiheessa.

Mikäli tarkastajien raportti on myönteinen, koulusta voidaan jättää Eurooppa-koulujen johtokunnalle akkreditointianomus. Mikäli se hyväksytään, kansalliset tai paikalliset viranomaiset tekevät Eurooppa-koulujen vastavaan tahon (pääsihteeri) kanssa valtuutus- ja yhteistyösopimuksen. Parman ja Dunshauglinin koulut ovat tällä hetkellä tässä vaiheessa eli sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan syksyllä 2007 (esikoulu, alakoulu ja yläkoulu/lukion luokat 1—5). Eurooppa-koulujärjestelmään akkreditoitujen koulut voivat neuvotella komission kanssa komission maksusuudesta koululle. Eurooppa-koulujen johtokunnan käynnistämän uudistamistyön osana pyritään yleisemmin määrittelemään EU:n osuus akkreditoitujen koulujen rahoituksessa.

Sopimus tehdään kahden lukuvuoden määräjäksi. Valtuutus voidaan anomuksesta uusia kahdeksi seuraavaksi lukuvuodeksi. Anomuksessa tulee olla Eurooppa-koulujen tarkastuslautakunnan myönteinen lausunto.

Eurooppa-koulujen tarkastajat valvovat sopimuksen ehtojen noudattamista vuosittain tehtävillä tarkastuskäynneillä ja laativat tarkastuksesta selonteon, jonka Eurooppa-koulujen pääsihteeri esittelee johtokunnalle. Johtokunta päättää valtuutuksen jatkamisesta tai peruuttamisesta.

2.3 Nykytilan arviointi

Kemikaaliviraston sekä muun kansainvälisen henkilökunnan maahanmuutto ja niin kutsuttujen paluumuuttajien määrän kasvu tuo koulutuksen kehittämiseksi paitsi määrällisiä myös laadullisia paineita. Kansainvälisen koulutuksen tarjonnan monipuolisuus erityisesti eri opetussuunnitelma- ja tutkinto-vaihtoehtojen sekä kielivalikoiman osalta vaatii kehittämistä. Myös kielellisesti ja kulttuurisesti eritaustaisten nuorten lukiokoulutus- ja päättötutkintomahdollisuuksia on lisättävä.

Pääkaupunkiseudulla on mahdollista saada täysin vieraskielistä opetusta englanniksi, saksaksi ja ranskaksi. Pääkaupunkiseudun kouluilla on jonkin verran kapasiteettia vastata lisääntyvään oppilasmäärään. Yksin kemikaaliviraston tuoma 200—300 oppilaan lisäys on kuitenkin niin suuri, että kouluilla ei ole vuosikymmenen lopussa enää mahdollisuutta tarjota oppilaspaikkaa kaikille sitä tarvitseville. Lukioiden englanninkielisessä opetuksessa (IB) on aloituspaikkoja niukasti. Kokonaan ranskankielellä toteutettava lukio-opetus puuttuu. Suunnitelmissa ei ole myöskään ranskankielisen IB-tutkinnon järjestäminen. Ainoastaan Helsingin Saksalaisella koululla lienee riittävät valmiudet täyttää saksankielisen koulutuksen lisääntyvä kysyntä.

Suomen nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmia ja rakennetta noudattavan opetuksen järjestämistä. Myöskään European Baccalaureate-tutkinnon järjestäminen ei ole mahdollista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on perustaa Eurooppa-koulujen rakenteen ja opetussuunnitelmien mukainen koulu Euroopan kemikaaliviraston ja Suomen välillä tehtävän toimipaikkasopimuksen tavoitteen mukaisesti. Tavoitteena on parantaa kansainvälisten määräaikaisien työntekijöiden lasten mahdollisuuksia saada asianmukaista koulutusta ja edesauttaa lasten mahdollista paluuta takaisin kansallisiin koulutusjärjestelmiin tai siirtymistä Eurooppa-kouluihin. Tavoitteena on myös tarjota tapa suorittaa ranskankieliset lukiotason opinnot sekä päättötutkinto Suomessa sekä mahdollistaa tulevaisuudessa opetuskielivalikoiman laajentamisen muille kielille. Samalla parannettaisiin muualta Euroopasta Suomeen palaavien suomalaisten perheiden lasten mahdollisuuksia jatkaa koulunkäyntiään koulussa, jossa voidaan joustavasti ottaa huomioon heidän muualla aloittamansa opinnot. Esitys vastaa osaltaan tarpeeseen kehittää eri opetussuunnitelma- ja tutkintovaihtoehtoja ja rikastuttaa Suomen koulutustarjontaa.

Esityksessä ehdotetaan Helsingin eurooppalaisen koulun perustamista valtion kouluna. Koulun perustamisen lisäksi ehdotetussa laissa säädettäisiin koulussa annettavan opetuksen järjestämisestä, EB-tutkinnon järjestämismahdollisuudesta sekä koulun hallinnosta ja henkilöstöstä. Koulun oppilaat jaettaisiin kahteen oppilaskategoriaan. Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmien noudattaminen tekisi mahdolliseksi hakea koululle akkreditointia Eurooppa-koulujen johtokunnalta ja akkreditoinnin jälkeen neuvotella komission maksuosuudesta.

Esitetyn lain mukainen koulu tarjoaisi laadukasta monikielistä ja monikulttuurista koulutusta Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten tarpeisiin. Samalla se vastaisi muun kansainvälisen henkilöstön lasten koulutustarpeisiin sekä tarjoaisi mahdollisuuksien mukaan koulutuspaikkoja myös niille suomalaisille lapsille, jotka haluavat kansainvälisen koulutuksen perinteisen suomalaisen perus- ja lukiokoulutuksen sijaan.

Koulu pystyisi tarjoamaan joustavat opiskelumahdollisuudet erilaisen taustan omaaville oppilaille sekä tukemaan jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen kehitystä. Se antaisi valmiudet siirtyä muihin kansallisiin tai kansainvälisiin koulujärjestelmiin sekä jatko-opintoihin.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Helsingin eurooppalaisen koulun perustaminen lisäisi valtion kustannuksia vuonna 2008 arviolta 1 854 000 euroa. Valtiontalouden kehyksessä vuosille 2008—2011 on varauduttu tässä vaiheessa Helsingin eurooppalaisen koulun menoihin seuraavasti: 2009 (2 600 000 €), 2010 (3 500 000 €) ja 2011 (3 200 000 €). Koulun ylläpitämiseen tulevana vuosina tarvittavia rahamääriä ei pystytty vielä kaikilta osin arvioimaan. Kustannuksia mahdollisesti lisääviä tai vähentäviä tekijöitä ovat muun muassa viraston henkilöstön lasten määrä ja ikäjakauma, oppilasmäärän kehitys, opettajien rekrytointiaikataulu, kiinteistökustannukset sekä Euroopan unionin

komission mahdollinen rahoitusosuus ja lukukausimaksut.

Eurooppa-koulujen johtokunnan käynnistämisen järjestelmän uudistamistyön osana pyritään määrittelemään EU:n osuus akkreditoitujen (II-tyypin) koulujen rahoituksessa (Eurooppa-koulujen johtokunnan päätös 18.4.2007, asiakirja 2007-D-214-fi-1, s. 19). Eurooppa-koulujärjestelmään akkreditoitujen koulujen tulot voivat siten tulevaisuudessa jakaantua sijaintivaltion osuuteen, mahdolliseen Euroopan unionin komission osuuteen sekä muiden kuin kategoria I -oppilailta mahdollisesti perittäviin lukukausimaksuihin. Oppilailta on mahdollista periä myös materiaalmaksuja. Komission mahdollinen rahoitusosuus koskee komission työntekijöiden lapsia eli kategoria I -oppilaita.

Alkuvaiheessa Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnan rahoittaisi kokonaisuudessaan Suomi. Suomi neuvottelisi mahdollisesta EU:n komission rahoitusosuudesta koskien kemikaaliviraston työntekijöiden lasten kustannuksia. Lukukausimaksujen suuruus ja oppilailta perittävien materiaalmaksujen määräytymisen perusteet säädettäisiin opetusministeriön asetuksessa.

Koulun kulut koostuvat oppilaskohtaisista kustannuksista sekä kiinteistökuuluista. Eurooppa-koulujen oppilaskohtainen kustannus on suurempi kuin kansallisissa kouluissa johduen erityisesti opetuksen jakautumisesta eri kieliosastoihin ja siten pienempiin opetusryhmiin.

Helsingin eurooppalaisen koulun opettajien palkkauksessa pyrittäisiin noudattamaan Suomen opetushenkilöstön virkaehtosopimuksen mukaista palkkatasoa. Henkilötyövuoden jakaantuvat arviolta seuraavasti: 2008 (7), 2009 (30) ja 2010 lähtien (40).

Tavoitteena koulutilojen valinnassa on mahdollisimman yhtenäinen, turvallinen koulutila sekä sijainti lähellä Kemikaaliviraston toimitiloja.

Esityksessä on kyse valtion koulusta, jonka kustannuksiin kunnilla ei olisi velvollisuutta osallistua. Helsingin eurooppalainen koulu olisi valtion rahoittama edellä selvitetyllä tavalla. Ehdotettua lakia ei myöskään esitetä lisättävän opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvaksi, joten esityksellä ei vaikutettaisi opetus- ja

kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 §:ssä säädettyyn kunnan rahoitusosuuteen.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä perustettaisiin uusi valtion ylläpitämä koulu. Koulun toiminnan perustamisvaiheen hallinnoimisesta vastaisi pääasiassa opetusministeriö, minkä jälkeen koulun toiminnan ohjaaminen siirtyisi Opetushallitukselle, joka vastaa myös muiden valtion koulujen toiminnan ohjaamisesta.

Ennen tavoitteena olevan koulun toiminnan aloittamisajankohtaa elokuussa 2008 koulun henkilöstön tulisi olla nimitetty ja otettu sekä koululla tulisi olla toimiva hallinto. Koulun hallintoa hoitaisivat koulun johtokunta ja rehtori. Henkilöstön nimittäminen ja hallinnon rakentaminen lisäisivät jonkin verran etenkin Opetushallituksen virkatyötä. Tarkoituksena on, että koulun virkojen ja toimien perustamista koskevat päätökset tekisi opetusministeriö. Henkilöstön palvelussuhteen ehtoja koskevat neuvottelut kävisi Opetushallitus. Opetusministeriö nimittäisi koulun ensimmäisen rehtorin ja johtokunnan, mutta sen jälkeen kyseiset nimittämiset tekisi Opetushallitus. Opetushallituksen tehtäväksi tulisi myös koulun johtosäännön hyväksyminen. Opetushallitukselle koulun perustamisesta aiheutuvat uudet tehtävät toteutettaisiin Opetushallituksen nykyisillä henkilöstövoimavaroilla.

Koulun opettajien nimittäminen lisäisi Euroopan unionin jäsenvaltion opetusviranomaisten yhteistyötä. Eurooppa-koulujen käytäntöjen mukaisesti ulkomaalaisia opettajia nimitettäessä nimittävän viranomaisen tulisi olla yhteydessä sen jäsenvaltion opetusviranomaisiin, jossa opettaja on pätevä opettamaan ja jonka kielellä hän opettaa. Tämän yhteistyön kehittäminen ja ylläpitäminen jäisi käytännössä koulun rehtorin ja johtokunnan tehtäväksi. Tarkoituksena on, että rehtori nimittäisi koulun opettajat ja muun henkilöstön lukuun ottamatta toistaiseksi tai vähintään vuodeksi nimitettäviä opettajia, jotka nimittäisi johtokunta.

Ehdotetun lain nojalla oikaisuvaatimuksesta annettaviin päätöksiin voisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta siten kuin

hallintolainkäyttölaissa säädetään. Koulun oppilasmäärän vähäisyyden takia valitusten määrä tulisi olemaan vähäinen, joten se ei merkittävästi lisäisi hallinto-oikeuden työmäärää.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä monipuolistettaisiin pääkaupunkiseudun vieraskielistä koulutustarjontaa ja annettaisiin eri puolilta Eurooppaa Suomeen tulevien ja palaavien perheiden kouluikäisille lapsille mahdollisuus jatkaa koulunkäyntiään sellaisessa koulussa, jossa voitaisiin ottaa huomioon heidän aikaisempi koulutausta.

Monipuoliset koulutusmahdollisuudet parantaisivat osaltaan Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön rekrytointimahdollisuuksia, koska lasten koulutustarvetta vastaavan koulutuksen järjestäminen voi vaikuttaa monen lapsiperheen muuttohalukkuuteen. Koulun voitaisiin mahdollisuuksien mukaan ottaa oppilaiksi myös muita kuin Euroopan yhteisöjen virkamiesten lapsia, joten esityksen mukaisella koulutustarjonnalla voitaisiin osaltaan helpottaa ulkomailta tapahtuvaa rekrytointia pääkaupunkiseudulle yleisemmin.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu opetusministeriössä virkatyönä.

5.1 Valmisteluvaiheet

Opetusministeriön joulukuussa 2005 asettama työryhmä selvitti kansainvälisen henkilöstön lasten koulutustarpeita ja -mahdollisuuksia pääkaupunkiseudulla sekä mahdollisen European Baccalaureate (EB)-tutkinnon järjestämistä. Työryhmä kuuli Helsingin, Vantaan ja Espoon kaupunkia, Helsingin Saksalaista koulua, Helsingin suomalais-ranskalaista koulua, Helsingin kansainvälistä koulua, Ranskan suurlähetystön kulttuuri- ja tiedeosastoa sekä International Baccalaureat (IB) -opetusta antavien lukiodien ja peruskoulujen rehtoreita.

Muistiossaan (OPM:n työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:16) työryhmä ehdotti, että Helsinkiin perustetaan Eurooppa-koulu tai kumppanuuskoulu syksyllä 2008.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot Opetushallitukselta, Opetusalan ammattijärjestöltä, Helsingin kaupungilta, Suomen Kuntaliitolta, Helsingin ranskalais-suomalaiselta koululta ja Helsingin Saksalaiselta koululta. Lähes kaikissa lausunnoissa on todettu lakiesityksen olevan perusteltu ja tarpeellinen. Muutosehdotukset ja kommentit on otettu esityksessä huomioon mahdollisuuksien mukaan.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Ulkoasiainministeriö valmistelee Suomen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen hyväksymistä koskevan hallituksen esityksen, joka käsitellään syysistuntokaudella 2007. Toimipaikkasopimuksessa on tarkoitus sopia muun muassa, että hallitus edistää viraston henkilöstön perheenjäsenten pääsyä perusasteen koulutukseen Helsingin alueella Suomen lainsäädännön mukaisesti sekä tukee hanketta Eurooppa-koulujärjestelmään akkreditoitun koulun perustamiseksi Helsinkiin.

Eurooppa-koulujen johtokunta hyväksyi kirjallisella menettelyllä, joka päättyi 30 päivänä maaliskuuta 2007, Suomen viranomaisen laatiman ensimmäisen vaiheen asiakirjan Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten koulutukseen tarkoitettun eurooppalaisen opetuksen koulun perustamisesta Helsinkiin. Vuoden 2008 aikana Suomen on tarkoitus jättää Eurooppa-koulujen johtokunnalle anomus Helsingin eurooppalaisen koulun akkreditoinnista. Sopimus Suomen ja Eurooppa-koulujen välillä tehtäisiin sen jälkeen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Laissa säädettäisiin Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmia noudattavan koulun perustamisesta. Lisäksi laissa säädettäisiin koulun opetuksen järjestämisestä, koulun hallinnosta, henkilöstöstä ja muista koulun toiminnan kannalta tarpeellisista asioista.

2 §. Koulun perustaminen. Lailla perustettaisiin Helsingin eurooppalainen koulu. Tarkoituksena on, että hallintopäätöksellä määrättäisiin koulun sijaintikunnasta, oppilasmäärästä ja muista tarpeellisista opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

3 §. Koulutustehtävä. Säännösehdotuksen 1 momentin mukaan koulussa annettava opetus perustuisi Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin. Koulun opetuksen rinnastamisesta oppivelvollisuuden suorittamiseen säädettäisiin lakiehdotuksen 39 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan koulutuksen päätteeksi voitaisiin järjestää Eurooppa-koulujen päättötutkintona European Baccalaureate- eli EB-tutkinto. Tutkinnon suorittamisen mahdollisuutta ei järjestettäisi koulun toiminnan ensimmäisinä vuosina, vaan vasta sitten, kun koulu toimii täysimittaisena. Tutkinnosta ja sen suorittamisesta säädettäisiin myöhemmin erikseen.

2 luku Opetus

4 §. Opetuksen yleiset tavoitteet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisistä tavoitteista, joiden mukaisesti opetus tulisi suunnitella ja järjestää. Opetuksen tavoitteena olisi tarjota joustavat opiskelumahdollisuudet eri kulttuureista tulleiden ja Suomeen palaavien lasten koulutustarpeisiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin opetuksen järjestämisestä oppilaiden ikäkauden ja kehitystason mukaisesti, mikä ohjaisi opetussuunnitelman laatimista ja koulussa annettavan opetuksen toteuttamista. Säännös vaikuttaisi esimerkiksi kunkin vuosiluokan op-

pisisältöön ja opetusryhmien muodostamiseen.

5 §. Opetuksen rakenne. Säännöksen 1 momentin mukaan opetusta annettaisiin Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen mukaisilla kouluasteilla, eli esikoulussa, alakoulussa sekä yläkoulu-lukiassa. Esikoulu voitaisiin aloittaa 4-vuotiaana ja se kestäisi kaksi vuotta. Alakoulun opetus kestäisi viisi vuotta ja sitä annettaisiin pääsääntöisesti 6—10-vuotiaille. Yläkoulu-lukion opetus kestäisi 7 vuotta ja sitä annettaisiin pääsääntöisesti 11—17-vuotiaille. Opetuksen järjestäminen aloitettaisiin vaiheittain sitä mukaa kun opetuksen tarve lisääntyy kemikaaliviraston henkilöstön Suomeen muuttamisen myötä. Alkuvaiheessa opetusta järjestettäisiin esikoulussa, alakoulussa ja yläkoulu-lukion vuosiluokilla 1—5. Koulussa toimivista kouluasteista ja vuosiluokista määrättäisiin opetusministeriön päätöksellä.

Pykälän 2 momentin mukaan koulu jakaantuisi Eurooppa-kouluissa noudatetun menetelyn mukaisesti kieliosastoihin. Kieliosastojen määrään tai kieliin saattaa tulla muutostarvetta sinne tulevien lasten ja nuorten äidinkielistä sekä valtion talousarviossa osoitusta rahamäärästä riippuen. Valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin kouluun perustettavat kieliosastot ja niiden opetuskielet. Kaikilla kieliosastoilla ei välttämättä olisi kaikkien vuosiluokkien opetusta, vaan vuosiluokat kussakin kieliosastossa perustettaisiin, jos oppilaiden määrä vuosiluokan perustamiselle olisi riittävä.

Ehdotetun säännöksen 3 momentissa säädettäisiin opetuksen antamisesta vuosiluokittain muodostetuissa opetusryhmissä. Eri vuosiluokkien opetusta voitaisiin antaa myös samassa opetusryhmässä, jos se on tarkoituksenmukaista opetuksen järjestämisen kannalta. Esimerkiksi opetusryhmien ollessa pieniä voitaisiin niiden opetus järjestää yhdessä opetusryhmässä.

6 §. Opetuksen sisältö ja opetussuunnitelma. Koulussa annettaisiin opetusta Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmien mukaisissa

oppiaineissa. Uskonnon ja elämänkatsomustiedon opettamisen sijasta koulussa opetettaisiin kaikille oppilaille yhteisenä oppiaineena uskontotietoa. Eri kulttuureista tulleille oppilaille heidän oman uskontonsa mukaisen uskonnon opettaminen voisi käytännössä johtaa pieniin opetusryhmiin ja vaikeuksiin saada kelpoisuusvaatimukset täyttäviä opettajia. Eurooppa-kouluissa uskonnon opettamisesta käydään parhaillaan keskustelua. Eurooppa-koulujen uskonnon opetusta pohtiva työryhmä on esittänyt Eurooppa-koulujen johtokunnalle harkittavaksi tunnustuksellisen uskonnon opetuksen muuttamisen uskontotiedon opetuksiksi. Oppiaineista säädettäisiin 1 momentissa. Koska kaikkia oppiaineita ei Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmien mukaan opeteta kaikilla vuosiluokilla, Opetushallitukselle säädettäisiin toimivalta määrätä koulun opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen opettamisesta kullakin vuosiluokalla. Oppiaineita voitaisiin opettaa pakollisina tai vapaaehtoisina aineina. Opetushallitus voisi päättää myös muiden kuin 1 momentissa lueteltujen oppiaineiden opettamisesta. Oppiaineiden tulisi olla Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmien mukaisia oppiaineita tai esimerkiksi kansallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia oppiaineita. Oppilaille tulisi antaa oppilaanohjausta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että opetettavien oppiaineiden ja oppilaanohjauksen sisällöt ja tuntijako päätettäisiin Opetushallituksen päätökseen perustuvassa opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelmassa määrättäisiin myös oppilashuollon ja oppimisen tehostetun tukemisen tavoitteista. Koska koulun perustamisen tarkoituksena olisi järjestää opetusta Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmien mukaisesti ja hakea akkreditoitua koulun asemaa, Opetushallituksen tulisi päättää opetussuunnitelmasta Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmia soveltuvin osin noudattaen. Laissa ei tehtäisi suoraa viittausta Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin, jotta päätösvalta niiden noudattamisesta jäisi kansallisella tasolla arvioitavaksi.

7 §. *Opetuksen vuosittainen suunnitelma.* Säännösehdotuksen mukaan koulun johtokunnan tulisi hyväksyä Opetushallituksen vahvistamaan opetussuunnitelmaan perustuva vuosittainen suunnitelma opetuksen järjes-

tämisestä. Vuosittaiseen suunnitelmaan kirjattaisiin seuraavan lukuvuoden opetus ja sen toteuttaminen.

8 §. *Opetuksen julkisuus.* Pykälässä säädettäisiin opetuksen julkisuudesta samalla tavalla kuin perusopetuslaissa ja lukiolaissa on säädetty. Helsingin eurooppalaisen koulun opetus olisi valtion järjestämää opetusta, jossa muutoinkin noudatettaisiin yleisiä viranomaistoiminnan avoimuutta koskevia säännöksiä ja periaatteita.

3 luku **Oppilaaksi hakeminen ja ot-** **taminen**

9 §. *Koulunkäynnin aloittamisikä.* Pykälässä säädettäisiin koulun aloittamisikästä esikoulu- ja alakoulun ensimmäistä vuosiluokkaa koskien.

10 §. *Oppilaaksi hakeminen.* Ehdotetun säännöksen 1 momentissa säädettäisiin esikoulun ensimmäiselle luokalle hakemisen ikäraja. Muilta osin kouluun hakemisen ikäraja ei olisi tarpeen säätää, koska koulun oppilaaksi voisi hakea myös suoraan ylemmälle vuosiluokalle hakijan iästä riippuen.

Pykälän 2 momentin mukaan oppilaan tulisi hakea koulupaikkaa pääsääntöisesti oman äidinkielen kieliosastosta. Tilanteissa, joissa lapsen vahvin kieli on jokin muu kuin hänen äidinkielenä, lapsi voisi hakea kyseisen kielien kieliosastoon.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että kouluun hakija saisi valita mihin kieliosastoon hän hakee, jos koulussa ei ole oppilaan äidinkielen kieliosastoa. Kielitaito osoitettaisiin tarvittaessa kielikokeeseen osallistumalla. Kielikokeen järjestäisi koulu.

Kouluun tulisi hakemaan lapsia ja nuoria erilaisista koulujärjestelmistä, joten samankäistenkään oppilaiden osaamisen taso ei välttämättä olisi samanlainen. Tämän takia oppilaita otettaisiin heidän osaamistaan vastaavalle vuosiluokalle ja osaamisen vastavuus arvioitaisiin oppilaan aikaisempien koulutodistusten perusteella. Osaamisen vastavuuden arvioimiseksi 4 momentissa säädettäisiin, että haettaessa alakoulun ensimmäisen vuosiluokan jälkeiselle luokalle tulisi esittää hakijan viimeisin koulutodistus taikka

todistus aiemmasta koulunkäynnistä tai esiopetuksesta. Jos hakijalla ei ole sellaista esitettä, tulisi hänen osallistua koulun järjestämään valintakokeeseen.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin koulun johtokunnalle toimivalta päättää valinta- ja kielikokeiden järjestämisestä sekä kouluun hakemisen ajankohdista ja muista yksityiskohdista. Niiltä osin kuin tässä laissa ei säädettäisi hakumenettelystä, noudatettaisiin hallintolakia.

11 §. *Oppilaaksi ottaminen.* Helsingin eurooppalainen koulu perustettaisiin ensisijassa Euroopan yhteisöjen Suomessa sijaitsevan viraston Suomessa työskentelevän henkilöstön sekä ehdotetussa laissa tarkoitetun koulun henkilöstön lasten koulutustarpeisiin. Kouluun otettaisiin oppilaita valtion talousarvion rajoissa. Eurooppa-kouluissa noudatettua menettelyä vastaavasti pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että oppilaaksi otettaisiin ensisijaisesti edellä tarkoitettuja lapsia ja nuoria. Eurooppa-koulujen käytännön mukaisesti nämä oppilaat kuuluisivat niin sanottuun ensimmäiseen oppilaskategoriaan. Kouluun otettaisiin mahdollisuuksien mukaan myös muita lapsia ja nuoria, jotka voisivat olla esimerkiksi suomalaisia tai tänne muualta työskentelemään tulleiden perheiden lapsia, esimerkiksi Suomessa sijaitsevien yritysten henkilöstön lapsia. Nämä oppilaat kuuluisivat niin sanottuun toiseen oppilaskategoriaan. Toisen oppilaskategorian oppilaita kouluun otettaisiin vain siinä tapauksessa, että se ei edellytä uuden opetusryhmän muodostamista. Oppilaskategorioilla on oppilaaksi ottamista koskevan menettelyn lisäksi merkitystä myös opetukseen liittyvien maksujen ja maksuttomuuden kannalta.

Oppilaaksi voisi hakea myös ensimmäisen vuosiluokan jälkeiselle luokalle. Eri maista tulevat samanikäiset oppilaat saattavat olla opinnoissaan eri tasoilla esimerkiksi sen takia, että ovat aloittaneet koulunkäyntinsä erikäisinä. Pykälän 2 momentin mukaisesti oppilaat sijoitettaisiin eri vuosiluokille lähtökohtaisesti iän perusteella, mutta jos oppilaan tiedot ja taidot poikkeavat hänen ikänsä mukaisella vuosiluokalla edellytetystä tasosta, oppilas sijoitettaisiin hänen tieto- ja taitotasoaan vastaavalle luokalle. Vuosiluokalle sijoittamista arvioitaisiin lähinnä eri maiden

koulutusjärjestelmien ja Eurooppa-koulujen koulutusjärjestelmää koskevan vastaavuustaulukon avulla. Taulukosta ilmenee jäsenmaittain, mikä asianomaisen maan koulutusjärjestelmän vuosiluokka vastaa kutakin Eurooppa-koulun vuosiluokkaa. Vuosiluokalle sijoittamisesta ja siihen liittyvästä osaamistason vastaavuuden arvioimisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Eurooppa-kouluissa noudatettavaa menettelyä vastaavasti asetuksessa säädettäisiin, että koulun oppilaaksi voidaan ottaa oppilaita, jotka voidaan sijoittaa joko ikänsä mukaiselle vuosiluokalle tai sellaiselle vuosiluokalle, jonka oppilaiden mediaani-ikä verrattuna oppilas on alakoulussa ja yläkoulu-lukion vuosiluokilla 1—4 korkeintaan kaksi tai yläkoulu-lukion vuosiluokilla 5—7 korkeintaan kolme vuotta vanhempi.

Pykälän 3 momentin mukaan oppilaaksi ottamisessa tulisi noudattaa yhdenvertaisia valintaperusteita. Tämän tarkoituksena olisi, että oppilasvalinta toteutettaisiin asianmukaisin kaikkia samalla tavalla koskevien perusteiden mukaisesti. Yhdenvertaisten valintaperusteiden toteuttamiseksi koulun johtokunnan tulisi määrätä kriteerit, joilla oppilaat valittaisiin niissä tapauksissa, kun kaikkia hakijoita ei voitaisi kouluun ottaa. Yhdenvertaisten valintaperusteiden ja oppilasvalinnan avoimuuden varmistamiseksi säädettäisiin, että valintaperusteet tulisi olla saatavilla ennen koulun hakemista.

Pykälän 4 momentin mukaan valintakokeeseen osallistuvan tulisi kouluun päästäkseen suorittaa valintakoe hyväksytysti.

Ehdotetun 5 momentin mukaan oppilaaksi ottamisesta tulisi tehdä kirjallinen päätös. Eurooppa-koulujen toimintatavan mukaisesti päätösvalta oppilaaksi ottamisessa olisi koulun rehtorilla.

4 luku **Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet**

12 §. *Oikeus opetukseen.* Pykälän 1 momentin mukaan koulun oppilaaksi otetulla olisi oikeus esitetyn lain mukaiseen opetukseen. Lisäksi oppilaalle voitaisiin järjestää esitetyssä laissa tarkoitettuja oppimisen tukemisen palveluja.

Eurooppa-koulujen äidinkielen opetuksen järjestämistä koskevia määräyksiä vastaavasti 2 momentissa säädettäisiin oppilaan oikeudesta äidinkielen opetukseen. Kieliosaston kieltä äidinkielenään puhuvalle oppilaalle järjestettäisiin äidinkielen opetusta oppilaskategoriasta riippumatta. Jos oppilaan äidinkieli olisi muu kuin kieliosaston kieli, hänen oikeutensa äidinkielen opetukseen riippuisi hänen oppilaskategoriastaan. Tämän rajauksen tarkoituksena on välttää pienten oppilasryhmien muodostuminen. Koulussa voisi olla tiettyä kieltä äidinkielenään puhuvia vain yksi oppilas ja tällöin opetuksen järjestäminen heille kullekin erikseen ei olisi tarkoituksenmukaista. Näissä tilanteissa koulu järjestäisi äidinkielen opetusta ensimmäisen kategorian oppilaalle mahdollisuuksien mukaan ja toisen kategorian oppilaalle, jos se ei edellyttäisi uuden opetusryhmän muodostamista.

13 §. *Oppiaineen opiskelua koskevat rajoitukset eräissä tilanteissa.* Pykälän 1 momentin mukaan yksittäisen oppiaineen kohdalla oppilas voitaisiin sijoittaa tai siirtää muuhun kuin oppilaan kieliosaston opetusryhmään, jos se on perusteltua opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi oppilaiden vähäisestä määrästä johtuva opetusryhmän pieni koko tai vaikeus saada opettajaa. Sijoittamisella tarkoitettaisiin tilanteita, kun oppilas aloittaa kyseisen oppiaineen opiskelun ja siirtämisellä puolestaan tilanteita, kun oppilas on jo aloittanut oppiaineen opiskelun. Päätöksen edellä tarkoitettua sijoittamisesta tai siirtämisestä tekisi koulun rehtori.

Koulun rehtori voisi ehdotetun 2 momentin nojalla muuttaa valitun oppiaineen toiseksi, jos kyseisen oppiaineen opettamisen edellytyksissä on valinnan jälkeen tapahtunut sellaisia muutoksia, että opettaminen ei kohtuudella ole mahdollista. Tällaisia tilanteita voisivat olla esimerkiksi liian pieni opetusryhmä.

14 §. *Turvallinen opiskeluympäristö ja järjestyssääntö.* Ehdotetun säännöksen 1 momentissa säädettäisiin oppilaan oikeudesta turvalliseen oppimisympäristöön. Säännös velvoittaisi opetuksen järjestäjää huolehtimaan, että koulun tilat ja muut opetuksen järjestämispaikat, opetusvälineet ja oppimateriaali ovat oppilaille turvallisia. Säännös vel-

voittaisi opetuksen järjestäjää huolehtimaan myös, että oppilaat eivät joudu kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän kohteeksi. Viimeksi mainittujen tilanteiden ennalta ehkäisemiseksi 2 momentissa säädettäisiin koulun johtokunnan velvollisuudesta laatia suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Koulun opetuksen ja muun toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi sekä turvallisuuden ja viihtyisyyden ylläpitämiseksi koulun johtokunnan tulisi hyväksyä koululle järjestyssääntö, josta säädettäisiin 3 momentissa. Järjestyssäännöllä voitaisiin antaa määräyksiä koulun alueella ja muissa opetuspaikoissa käyttäytymistä varten. Järjestyssäännössä ei kuitenkaan voitaisi määrätä yksilön oikeuksista tai velvollisuuksista enempää kuin lain nojalla on mahdollista.

15 §. *Opetuksen maksuttomuus ja opetuksesta perittävät maksut.* Pykälän 1 momentin mukaan opetus olisi ensimmäisen kategorian oppilaalle maksutonta. Maksuttomuuden piiriin eivät kuuluisi esimerkiksi oppikirjat ja muu oppimateriaali, eivätkä ateriat. Euroopan unionin virastojen palvelussuhteessa olevat henkilöt saavat lastensa koulutusta varten korvausta, jonka tarkoituksena on kattaa lasten koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia. Säännös vastaisi Eurooppa-kouluissa noudatettavaa menettelyä.

Pykälän 2 momentin mukaan toisen kategorian oppilaalta perittäisiin lukukausimaksuja.

Pykälän 3 momentin nojalla koulu voisi periä oppilailta materiaalimaksuja opetuksessa käytettävistä materiaaleista. Materiaalimaksuja voitaisiin periä samoin perustein koulun kaikilta oppilailta oppilaskategoriasta riippumatta.

Opetusministeriö antaisi pykälän 4 momentin nojalla asetuksen sekä lukukausimaksun suuruudesta että materiaalimaksujen perusteista.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin viivästyskoron perimisestä viittaamalla korkolakiin (633/1982).

Pykälän 6 momentissa viitattaisiin vuoden 2008 alusta voimaan tulevaan lakiin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin maksamattoman maksun ulosottamisesta ilman tuomiota tai päätöstä.

16 §. Oppilaan velvollisuudet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oppilaan velvollisuudesta suorittaa koulutehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti. Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin oppilaan velvollisuudesta osallistua opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen, jos hänelle ei ole myönnetty vapautusta. Koulun johtosäännössä määrättäisiin, minkä tai kenen toimivaltaan vapautuksen myöntäminen kuuluisi. Se voitaisiin päättää esimerkiksi siten, että lyhytaikaiset vapautukset myöntää koulun rehtori ja pitkäaikaiset vapautukset myöntää koulun johtokunta.

5 luku **Oppilaan arviointi ja opinnoissa eteneminen**

17 §. Oppilaan arviointi. Pykälän 1 momentin mukaan oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulisi antaa riittävän usein tietoa oppilaan koulumenestyksestä. Mainitussa momentissa säädettäisiin myös oppilaan arvioinnin tehtävä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Opetushallitukselle toimivalta määrätä opetussuunnitelmassa oppilaan arvioinnista, todistuksiin merkittävistä asioista ja opintojen suorittamisesta hyväksytysti. Viimeksi mainitulla olisi merkitystä oppilaan vuosiluokalle siirtymisen kannalta. Opetushallituksen tulisi määrätä arviointiperusteet ja todistuksiin merkittävät asiat Eurooppa-kouluissa noudatettavaa menettelyä soveltuvin osin noudattaen.

Koska koulussa tulisi olemaan erikielisiä oppilaita, 3 momentissa säädettäisiin, että oppilaan arviointi ja todistukset annettaisiin oppilaan kieliosaston kielellä.

18 §. Vuosiluokalta siirtyminen. Lain 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vuosiluokalta siirtymisen edellytyksenä olisi kyseisen vuosiluokan opintojen suorittaminen hyväksytysti. Opintojen hyväksytysti suorittamisesta määrättäisiin 17 §:n 2 momentin nojalla opetussuunnitelmassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vuosiluokalle jäämisen edellytyksistä. Säännöksessä säädettäisiin myös, että luokalle jääneen oppilaan suoritukset kyseiseltä vuosiluokalta raukeavat. Tästä seuraisi, että hänen

tulee osallistua uudelleen kaikkeen saman vuosiluokan opetukseen.

Edelleen 2 momentissa säädettäisiin Eurooppa-kouluissa noudatetun menettelyn mukaisesti, että oppilas voisi jäädä samalle luokalle ainoastaan kerran. Jos oppilas ei kaksi kertaa saman vuosiluokan käytyään suorita opintoja hyväksytysti, hän menettäisi opinto-oikeutensa kyseisessä koulussa. Rajaus olisi tarpeen opinto-oikeuden ajallisen rajoittamisen vuoksi. Säännöksessä säädettäisiin, että oppilaalla olisi mahdollisuus saada johtokunnalta lupa jatkaa opintojaan, vaikka hän ei olisikaan suorittanut opintojaan hyväksytysti edellä mainitulla tavalla, jos siihen on painava syy. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi oppilaan pitkäaikainen sairaus.

19 §. Opintojen hyväksilukeminen. Koulun oppilaat tulisivat eri maista, erilaisista koulutusjärjestelmistä ja eri aikoina. Samanikäistenkin oppilaiden osaamisen taso saattaa vaihdella koulun aloittamisistä ja erilaisista koulutusjärjestelmistä johtuen, joten 1 momentissa säädettäisiin oppilaan mahdollisuudesta hakea opintojen korvaavuutta aikaisempien opintojensa perusteella.

Pykälän 2 momentin mukaan opintojen korvaamisen arvioimiseksi oppilaan tai hänen huoltajansa tulisi tehdä korvaamista koskeva hakemus kirjallisesti sekä esittää tarvittavat koulusuorituksia koskevat todistukset. Koulun johtokunta antaisi tarvittavat ohjeet ja määräykset korvaavuuden hakemiseksi.

6 luku **Oppimisen tukeminen**

20 §. Oppilashuolto. Pykälän 1 momentin mukaan koulun kaikille oppilaille kuuluvalla oppilashuollolla tarkoitettaisiin oppilaiden oppimista edistävän ja ylläpitävän hyvinvoinnin tukemista sekä myös oppilaiden oppimisen edellytyksiä lisääviä toimia. Oppilaiden hyvinvoinnista huolehtiminen kuuluisi osaltaan koko koulun henkilökunnalle. Oppilashuollon tavoitteet kuvattaisiin Opetushallituksen päättämässä opetussuunnitelmassa.

Koulun oppilashuoltoryhmästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Oppilashuoltoryhmän tehtävät määrättäisiin koulun johtosäännössä. Oppilashuoltoryhmän tehtäviin voisi kuulua esimerkiksi erityisopetussuunnitelman valmistelu.

21 §. *Oppimisen tehostettu tukeminen.* Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan yleisiä toimenpiteitä tehostetumpia tukitoimia, tulisi laatia 1 momentissa tarkoitettu oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa määrättäisiin tukimuodot, joilla tehostetun tuen tarpeessa olevaa oppilasta tuettaisiin koulun järjestämin toimin. Oppilaalle järjestettäisiin ne tukitoimet, jotka koululla on sen resurssien mukaisina mahdollisuus järjestää. Koska oppilaan tukitoimien tarve saattaa johtua erilaisista syistä, tarkoituksenmukaista olisi, että oppimissuunnitelman laatiminen perustuisi oppilaan, hänen huoltajiensa, oppilasta opettavan opettajan tai tarvittaessa useamman opettajan sekä tarvittavien koulun asiantuntijoiden välisenä yhteistyönä.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen oppimissuunnitelman mukaiset tukitoimet eivät olisi oppilaalle riittävät, oppilaalle järjestettäisiin erityisiä tukitoimia ehdotetun 2 momentin mukaisesti. Tuen tarpeen arvioisi koulun oppilashuoltoryhmä. Oppilaalle järjestettäisiin niitä tukitoimia, joita koululla on sen resurssien mahdollisuus järjestää.

Pykälän 3 momentin mukaan päätöksen erityisten tukitoimien järjestämisestä ja erityisopetussuunnitelmasta tekisi koulun rehtori oppilaan huoltajan hakemuksesta. Erityisopetussuunnitelman valmistelisi oppilashuoltoryhmä. Oppilaan tukitoimien tarve saattaa muuttua oppilaan edistyessä, joten päätös tehtäisiin enintään vuodeksi kerrallaan.

7 luku Työaika

22 §. *Koulun työaika.* Koulun työpäivien määrästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa Eurooppa-koulujen työajan mukaisesti. Lukuvuoden työajoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että milloin opetusta ei arkipäiviksi sattuneiden pyhäpäivien tai pakottavan syyn takia voitaisi järjestää työpäiviksi määrättyinä päivinä eikä opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita muutoin voitaisi saavuttaa, menetetyt työpäivät olisi korvattava.

23 §. *Oppilaan työmäärä.* Oppilaan hyvinvoinnin tukemiseksi 1 momentissa säädettäisiin oppilaan koulupäivän työmäärästä siten, että koulupäivän ja siihen sisältyvässä työ-

määrässä sekä oppilaalle annettavissa kotitehtävissä otetaan huomioon se, että oppilaalle jää riittävästi aikaa lepoon, virkistykseen ja harrastuksiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa asetus opetuksen päivittäisestä ja viikoittaisesta työmäärästä. Valtuutuksen nojalla annettavassa säännöksessä tulee ottaa huomioon Eurooppa-koulujen johtokunnan päätökset.

8 luku Kurinpito

24 §. *Kurinpitokeinot.* Oppilaan kurinpidosta säädettäisiin osittain samalla tavalla kuin perusopetuslaissa ja lukiolaissa on säädetty ja osittain samalla tavalla kuin Eurooppa-kouluja koskeissa säännöissä on määrätty. Eurooppa-koulujen sääntöjen mukaiset kurinpitokeinot vastaavat pääosin perusopetuslaissa säädettyjä kurinpitokeinoja. Esityksessä säännöksessä säädettäisiin tilanteista, jolloin koulussa voitaisiin ryhtyä kurinpitotoimiin ja lisäksi säädettäisiin kussakin tilanteessa käytössä olevista kurinpitokeinoista. Muut kuin laissa säädetty kurinpitotoimenpiteet eivät olisi sallittuja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta jättää kotitehtävänsä laiminlyönyt oppilas työpäivän päätyttyä suorittamaan tehtävänsä. Toimivalta olisi oppilaan opettajalla tai koulun rehtorilla.

25 §. *Menettely kurinpitotasiassa.* Säännöksessä säädettäisiin kurinpitotoimiin liittyvästä menettelystä. Säännökset ovat tärkeitä oppilaan oikeusturvan kannalta ja kurinpitokeinoin turvautuvan opettajan tai muun tahon kannalta. Niiltä osin kuin menettelystä ei säädettäisi tässä laissa, noudatettaisiin hallintolakia (434/2003).

Pykälän 1 momentin mukaan kirjallisesta varoituksesta ja oppilaan erottamisesta tulisi tehdä kirjallinen päätös. Päätöksentekomenetelyssä noudatettaisiin hallintolakia. Määräminen jälki-istuntoon ja tehtävien tekemiseen työpäivän jälkeen tulisi kirjata. Näistä ei annettaisi valituskelpoista päätöstä, koska kyseisillä toimenpiteillä ei puututtaisi oppilaan oikeusasemaan niin merkittävästi, että ne edellyttäisivät asian käsittelyä muutoksenhakuelimissä. Näissä tilanteissa asian käsittelyn viivästyminen ja siitä johtuva ojen-

tamisen siirtyminen pitkän ajan päähän toimenpiteeseen johtaneesta teosta heikentäisi ojentamisen kasvatuksellista merkitystä. Menettelyt vastaisivat perusopetuslaissa ja lukiolaissa säädettyä.

Pykälän 2 momentin mukaan oppilaalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta ja oppilaan erottamisesta päättäisi koulun johtokunta ja jälki-istuntoa koskevan määräyksen antaisi oppilaan opettaja tai koulun rehtori. Kirjallisella varoituksella ja oppilaan erottamisella puututtaisiin yksilön asemaan siten, että niistä päättäminen olisi tarkoituksenmukaisinta säätää monijäseniselle elimelle.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan oppilaan oikeusturvan takaamiseksi säädettävän, että ennen kurinpitotoimenpidettä koskevan määräyksen tai päätöksen antamista olisi yksilöitävä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Lisäksi ennen kirjallista varoitusta tai oppilaan erottamista koskevan päätöksen antamista oppilaan huoltajalle olisi varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

26 §. *Oppilaan erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpano.* Hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n 1 momentissa säädetyn pääsäännön nojalla päätös voidaan panna täytäntöön vasta, kun se on saavuttanut lainvoiman. Edellä mainitun pykälän 2 momentin mukaan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä. Säännösehdotuksen 1 momentissa säädettäisiin, että oppilaan määräaikaista erottamista koskeva päätös voitaisiin panna täytäntöön vailla lainvoimaa olevana, jos oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu. Päätös lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta olisi tehtävä samalla kuin määräaikaista erottamista koskeva päätös. Siten päätöksen tekisi toimielin, joka tekee erottamista koskevan päätöksen.

9 luku

Arviointi ja koulun toiminnan tarkastukset

27 §. *Arvioinnin tarkoitus.* Arvioinnin tarkoitusta koskevalla säännöksellä rajattaisiin koulua velvoittava koulun sisäinen ja ulkopuolinen arviointitoiminta koskemaan tämän lain tarkoituksen toteuttamista sekä koulutuksen kehittämistä ja oppimisen edellytysten tukemista.

28 §. *Koulun arviointivelvollisuudet.* Koululle säädettäisiin velvollisuus arvioida itse antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta säännöllisin väliajoin. Arvioinnin kohteet ja ajankohdat päättäisi Opetushallitus. Koululla olisi velvollisuus välittää tietoa suorittamansa arvioinnin keskeisistä tuloksista esimerkiksi oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä koulun henkilökunnalle ja toimielimille. Tiedottamisen tavan päättäisi koulun johtokunta.

29 §. *Arviointeihin ja tarkastuksiin osallistuminen.* Säännöksen mukaan koulun tulisi osallistua koulun toiminnan ulkopuolisiin arviointeihin ja tarkastuksiin. Arvioinnilla tarkoitettaisiin lakiehdotuksen 27 §:ssä tarkoitettua arviointia. Tarkastuksilla tarkoitettaisiin lähinnä Eurooppa-koulujen toimintaan kuuluvaa koulujen tarkastustoimintaa. Eurooppa-koulujen johtokunta edellyttää akkreditoitua koulun osallistumista sen määräämiin tarkastuksiin, joiden tarkoituksena on arvioida, vastaako koulun toiminta akkreditoituille kouluille asetettuja vaatimuksia. Eurooppa-koulujen johtokunta tekee tarkastuksia myös akkreditoinnin hakuvaiheessa. Opetusministeriö päättäisi tarkastuksiin osallistumisesta.

10 luku

Koulun hallinto

30 §. *Sisäiset hallintoelimet.* Pykälässä säädettäisiin koulun sisäisistä hallintoelimistä. Sen mukaan hallinnon hoitamista varten koululla olisi aina johtokunta ja rehtori.

31 §. *Koulun johtokunta.* Pykälä sisältäisi säännökset koulun johtokunnasta. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus antaa tarkemmat säännökset johtokunnan kokoonpanosta ja asettamisesta ja asioiden käsittelystä. Tarkoituksena olisi asetuksella säätää muun muassa, että johtokunnan sihteerinä toimisi koulun rehtori ja asiat johtokunnassa

ratkaistaisiin esittelystä. Lisäksi asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä esimerkiksi johtokunnan päätösvaltaisuudesta ja koollekutsumisesta.

32 §. Koulun johtokunnan tehtävät. Pykälä sisältäisi yleissäännöksen johtokunnan tehtävistä. Johtokunnalla olisi ylin päätösvalta ja vastuu koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Lakiehdotuksen 19, 20, 28, 41 ja 42 §:ään sisältyy yleissäännöksen lisäksi säännöksiä johtokunnan tehtävistä. Tarkemmat määräykset johtokunnan tehtävistä annettaisiin lakiehdotuksen 36 §:ssä tarkoitetussa johtosäännössä.

33 §. Rehtori. Pykälän mukaan koululla tulisi olla rehtori. Rehtorin nimittäisi Opetushallitus. Lakiehdotuksen 44 §:n mukaan koulun ensimmäisen rehtorin nimittäisi kuitenkin opetusministeriö. Rehtorin kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on asetuksella säätää muun muassa rehtorilta vaadittavasta koulutuksesta, kielitaidosta ja työkokemuksesta.

34 §. Rehtorin tehtävät. Pykälä sisältäisi yleissäännöksen rehtorin tehtävistä. Rehtori johtaisi koulun toimintaa ja vastaisi siitä, että koululle kuuluvat tehtävät hoidetaan tuloksellisesti ja laadukkaasti. Lakiehdotuksen 13, 19, 24, 25, 39 ja 41 §:ään sisältyy yleissäännöksen lisäksi säännöksiä rehtorin tehtävistä. Tarkemmat määräykset rehtorin tehtävistä annettaisiin lakiehdotuksen 36 §:ssä tarkoitetussa johtosäännössä.

35 §. Oppilaskunta. Pykälässä säädettäisiin oppilaskunnasta ja oppilaskunnan tehtävistä. Oppilaskunta muodostuisi koulun oppilaista, ja sen tehtävänä olisi edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Oppilaskunnan toiminnasta annettaisiin tarkemmat määräykset lakiehdotuksen 36 §:ssä tarkoitetussa johtosäännössä.

36 §. Koulun johtosääntö. Lakiehdotus sisältää jonkin verran toimivaltaa koskevia säännöksiä. Lähtökohtaisesti lakiehdotuksen 32 §:n mukaan päätösvalta koulun asioista kuuluu johtokunnalle. Johtosäännöllä määrättäisiin tarkemmin toimivallan jakautumisesta johtokunnan ja rehtorin kesken. Johtosäännössä määrättäisiin myös opetuksen järjestämisen yleisistä perusteista, koulun hallinnosta, oppilaskunnan toiminnasta sekä muista tarpeellisista asioista. Muita tarpeellisia asi-

oita voisivat olla esimerkiksi henkilöstön tehtävistä määrääminen. Koulun johtosäännön hyväksyisi Opetushallitus.

11 luku **Koulun henkilöstö**

37 §. Henkilöstö. Pykälään sisältyisi yleissäännös koulun henkilöstöstä ja sen nimittämisestä. Henkilöstö olisi joko virka- tai työsuhteessa valtioon. Virkasuhteessa oleviin noudatettaisiin valtion virkamieslakia (750/1994) ja työsuhteessa oleviin työsopimuslakia (55/2001). Pykälässä ei määriteltäisi henkilöstön palvelussuhdelajia eikä tehtävämikkeitä, vaan niistä päättäisi työnantaja, ellei niistä säädettäisi erikseen. Ulkomaalaisia opettajia nimitettäessä nimittävän viranomaisen tulisi Eurooppa-koulujen käytäntöjen mukaisesti olla mahdollisuuksien mukaan yhteydessä sen jäsenvaltion opetusviranomaisiin.

38 §. Opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimukset. Pykälä sisältäisi valtuuden säätää koulun opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimuksista valtioneuvoston asetuksella. Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua asetusta (986/1998, kelpoisuusasetus) ei voitaisi suoraan soveltaa ehdotetun lain mukaisen koulun opetushenkilöstöön, koska Eurooppa-kouluissa noudatetun käytännön mukaisesti opettajiksi nimitetään myös muita kuin Suomen kansalaisia tai Suomessa pysyvästi asuvia ulkomaalaisia. Kelpoisuusasetuksessa opettajan kelpoisuusehdot on säädetty suomalaisen koulutusjärjestelmän näkökulmasta ja muun muassa tutkintovaatimusten osalta on viitattu suomalaisiin korkeakoulututkintoihin. Opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädettäessä lähtökohdana on, että opettaja, joka on lähtömaassa kelpoinen opettamaan kyseistä oppiainetta, olisi kelpoinen opettamaan kyseistä oppiainetta myös lakiehdotuksella perustetussa koulussa.

12 luku **Erinäiset säännökset**

39 §. Oppivelvollisuuden suorittamiseen rinnastaminen. Perusopetuslain 26 §:ssä säädetään, että jos oppivelvollinen ei osallistu perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn opetukseen, oppivelvollisen asuinkunnan tulee

valvoa oppivelvollisen edistymistä. Esityksessä tarkoitettussa koulussa ei järjestettäisi perusopetuslain mukaista opetusta, mutta sinne voisi tulla myös Suomessa oppivelvollisuuden piiriin kuuluvia lapsia ja nuoria. Näiden lasten ja nuorten oppivelvollisuuden edistymisen seuranta perusopetuslaissa säädetyllä tavalla ei olisi tarkoituksenmukaista, koska he tulisivat opiskelemaan pääpiirteissään samoja oppiaineita kuin perusopetuslain mukaisessa opetuksessa opiskelevat oppilaat. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että lakiehdotuksen mukaisessa koulussa opiskelevat oppilaat katsottaisiin suorittavan perusopetuslain mukaista oppivelvollisuuttaan. Lisäksi säädettäisiin, että yläkoulu-lukion neljännen vuosiluokan päätteeksi annettava todistus vastaa perusopetuksen oppimäärän päätteeksi annettavaa päättötodistusta, jonka perusteella oppivelvollisuus katsottaisiin suoritetuksi. Yläkoulu-lukion neljännen luokan oppimäärän vastaavuus perusopetuslain mukaisen yhdeksännen luokan oppimäärän vastaavuuteen perustuu Eurooppa-kouluissa noudatettavaan vastaavuuden arviointimenetelyyn.

Säännösehdotuksen 2 momentissa säädettäisiin, että koulun rehtorin tulee tehdä Suomessa oppivelvollisen oppilaan asuinkunnalle ilmoitus kouluun otetusta oppivelvollisesta, jotta asuinkunta saisi tiedon, että kyseisen lapsi tai nuori on suorittamassa oppivelvollisuuttaan.

40 §. Avustukset ja lahjoitukset. Pykälän mukaan koululla olisi mahdollisuus vastaanottaa toimintansa järjestämiseksi avustuksia ja lahjoituksia.

41 §. Salassapito. Pykälässä säädettäisiin salassapidosta ja poikkeuksesta salassa pidettävien tietojen ilmaisemiseen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin salassapitovelvollisuudesta, joka koskisi sekä virka- että työsuhteissa olevia henkilöitä ja myös koulun johtokunnan puheenjohtajaa ja jäseniä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin salassapitovelvollisuuden murtamisesta. Säännöksessä salassa pidettävien tietojen antaminen rajattaisiin koskemaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämiä tietoja. Tällä rajauksella tietojen antaminen säädettäisiin koskemaan tiettyjä tilanteita ja tiettyjä henki-

löitä. Siten ennen salassa pidettävien tietojen luovuttamista tulisi arvioida, että onko kyseisen tiedon luovuttaminen välttämätöntä oppilaan opetuksen asianmukaiseksi järjestämiseksi ja onko henkilö tai taho, jolle tieto luovutetaan sellainen, joka tarvitsee niitä oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyvissä tehtävissään tai päätöksenteossa.

13 luku Muutoksenhaku

42 §. Oikaisuvaatimus. Oppilasta koskevasta päätöksestä ei saisi hakea muutosta valittamalla, vaan ensivaiheen muutoksenhakekeinona olisi pykälän 1 momentin mukaan oikaisuvaatimusmenettely, joka olisi hallintomenettelyä. Oikaisuvaatimus tehtäisiin johtokunnalle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimusta koskevasta menettelystä niiltä osin kuin asiasta ei säädetä hallintolaisissa.

43 §. Valitus. Laissa ei säädettäisi muutoksenhausta erikseen, vaan viitattaisiin yleisiin hallintolainkäyttölaissa säädettyyn hallintovalitusmahdollisuuteen. Ensimmäinen muutoksenhakuaste olisi hallinto-oikeus.

14 luku Voimaantulosäännökset

44 §. Voimaantulo. Pykälään sisältyisi tavanomaiset voimaantuloa koskevat säännökset. Ennen koulun toiminnan aloittamisajankohtaa elokuussa 2008 koulun henkilöstön tulisi olla nimitetty ja otettu sekä koululla tulisi olla toimiva hallinto. Jotta koulun käynnistämiseen liittyvät valmistelut pystyttäisiin hoitamaan riittävän ajoissa ennen koulun aloittamisajankohtaa, on tarkoituksenmukaista, että koulun johtokunta ja rehtori, jotka hoitavat koulun sisäistä hallintoa, olisi asetettu ja nimitetty hyvissä ajoin. Tämän vuoksi pykälän 2 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan opetusministeriö asettaisi koulun ensimmäisen johtokunnan ja nimittäisi koulun ensimmäisen rehtorin. Tarkoituksena on, että rehtori nimitettäisiin vuoden 2008 alusta ja johtokunta asetettaisiin keväällä 2008.

45 §. Siirtymäsäännös. Pykälässä säädettäisiin, että toisen kategorian oppilaita otettaisiin kouluun vasta vuonna 2010 alkavan lu-

kuvuoden alusta alkaen. Jotta Kemikaaliviraston ja koulun toiminnan käynnistymisvaiheessa varmistettaisiin, että kouluun ensisijaisesti otettavat oppilaat mahtuvat kouluun, oppilaaksi ottamista rajoitettaisiin alkuvaiheessa Kemikaaliviraston ja Helsingin eurooppalaisen koulun henkilöstön lapsiin. Kemikaaliviraston ja koulun toiminnan käynnistymisvaiheen aikana kouluun hakevien oppilaiden määrä ei ole vielä tiedossa, mutta Kemikaaliviraston rekrytointiaikataulun mukaan Kemikaaliviraston henkilöstön määrä vakiintuu vuonna 2010.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lain 5, 11, 22, 23, 31, 33 ja 38 §:ään sisältyvät säännökset valtioneuvoston asetuksenantovaltuuksiksi. Säännökset koskevat opetuksen järjestämistä sekä rehtorin ja opettajien kelpoisuusehtoja. Lisäksi esityksen 15 §:ssä säädettäisiin opetusministeriön valtuudesta antaa asetus lukukausimaksujen ja materiaalmaksujen määräytymisen perusteista.

Esityksen 2, 5 ja 29 §:ssä säädettäisiin opetusministeriön valtuudesta päättää koulun opetuksen järjestämiseen liittyvistä ehdoista ja koulun toiminnan ulkopuolisiin arviointeihin ja tarkastuksiin osallistumisesta.

Ehdotetun lain 6 ja 17 §:ään sisältyisi opetushallituksen valtuus määrätä opetussuunnitelmasta, koulun tuntijaosta sekä oppilaan arvioinnista.

3 Voimaantulo

Lakiehdotuksessa tarkoitettujen koulun toiminnan alkaessa syksyllä 2008 koulun hallinto, henkilökunta ja muut opetuksen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiat pitäisi olla valmiina, joten tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Lisäksi mainitussa säännöksessä säädetään, että oppivelvollisuudesta säädetään lailla. Perustuslain säännös turvaa subjektiivisen oikeuden maksuttomaan perusopetukseen, millä säännöstä koskevissa esityksissä (HE 309/1993 vp) on katsottu tarkoitettavan opetusta, joka kuuluu oppivelvollisuuteen. Oppivelvollisten opetuksesta säädetään perusopetuslaissa.

Lakiehdotuksessa esitetään säädettäväksi koulusta, jossa annettavan opetuksen ei olisi tarkoitus täyttää oppivelvollisten opetuksesta aiheutuvia velvoitteita. Oppivelvollisten opetuksesta ja oikeudesta maksuttomaan perusopetukseen säädettäisiin edelleen perusopetuslaissa.

Perustuslain 16 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Mainitulla säännöksellä ei turvata subjektiivista oikeutta perusopetusta edeltävään ja sen jälkeiseen koulutukseen, mutta se merkitsee yksilön kannalta elinikäisen koulutuksen periaatteen tunnistamista (HE 309/1993 vp). Säännös asettaa yleisen velvollisuuden huolehtia muun muassa siitä, että varattomuus ei estä opetuksen saamista. Tästä velvoitteesta huolehditaan edelleen muun muassa perusopetuslaissa säädetyllä esiopetuksella ja lukiolain mukaisella lukiokoulutuksella. Näitä lakeja ehdotetulla lailla ei muutettaisi.

Hallituksen käsityksen mukaan ehdotettu laki ei loukkaa perustuslaissa säädettyjä perusoikeuksia ja ne voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Asian periaatteellisen merkityksen vuoksi hallitus pitää kuitenkin suotavana, että asiasta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Helsingin eurooppalaisesta koulusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään eurooppalaisen koulun perustamisesta Helsinkiin, koulussa annettavan opetuksen järjestämisestä sekä koulun hallinnosta ja henkilöstöstä.

2 §

Koulun perustaminen

Tällä lailla perustetaan valtion ylläpitämä Helsingin eurooppalainen koulu. Koulun sijaintikunnasta, oppilasmäärästä ja muista tarpeellisista opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista päättää opetusministeriö.

3 §

Koulutustehtävä

Koulun tehtävänä on tarjota Eurooppakoulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta siten kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

Koulutuksen päätteeksi voidaan järjestää eurooppalainen ylioppilastutkinto (European Baccalaureate -tutkinto). Tutkinnosta ja sen järjestämisestä säädetään erikseen.

2 luku

Opetus

4 §

Opetuksen yleiset tavoitteet

Koulussa annettavan opetuksen tarkoituksena on tarjota joustavat opiskelumahdollisuudet ja mahdollisuus monipuoliseen kasvuun ja oppimiseen sekä terveen itsetunnon kehittymiseen.

Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti.

5 §

Opetuksen rakenne

Koulussa annettava opetus jakaantuu kaksivuotiseen esikouluun, viisivuotiseen alakouluun sekä seitsemänvuotiseen yläkoululukioon siten kuin opetusministeriön päätöksessä tarkemmin määrätään.

Koulun opetus jakaantuu kieliosastoihin. Kieliosastojen määrästä ja niiden opetuskielistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Opetusryhmät muodostetaan vuosiluokittain. Eri vuosiluokkien opetus voidaan järjestää samassa opetusryhmässä, jos se on opetuksen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaista. Opetusryhmien muodostamisesta ja opetusryhmien koosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Opetuksen sisältö ja opetussuunnitelma

Esikoulua lukuun ottamatta koulussa opetetaan äidinkieltä, vieraita kieliä, matematiikkaa, kemiaa, fysiikkaa, biologiaa, ympäristö- ja luonnontietoa, luonnontutkimusta, historiaa, maantietoa, taloustietoa, filosofiaa, uskontotietoa, tietotekniikkaa, kuvataidetta, musiikkia ja liikuntaa. Muista oppiaineista ja oppilaan ohjauksesta sekä esikoulussa opetetavista aihealueista määrätään opetussuunnitelmassa.

Oppiaineiden opetuksen sekä oppilaan ohjauksen tavoitteet ja periaatteet, keskeinen sisältö ja tuntijako sekä oppilashuollon ja oppimisen tehostetun tukemisen tavoitteet määrätään opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelma tulee laatia Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmia soveltuvien osin noudattaen. Opetussuunnitelman laatii ja vahvistaa opetushallitus.

7 §

Opetuksen vuosittainen suunnitelma

Koulun johtokunnan tulee vuosittain ennen kunkin lukuvuoden alkua laatia opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma lukuvuoden opetuksen järjestämiseksi.

8 §

Opetuksen julkisuus

Tässä laissa tarkoitettu opetus on julkista. Koulun rehtori voi perustellusta syystä rajoittaa oikeutta päästä seuraamaan opetusta.

3 luku

Oppilaaksi hakeminen ja ottaminen

9 §

Koulunkäynnin aloittamisikä

Esikouluun otettavan oppilaan tulee täyttää neljä vuotta sinä kalenterivuonna, kun lukuvuosi alkaa. Alakoulun ensimmäiselle luokalle otettavan oppilaan tulee täyttää kuusi vuotta sinä kalenterivuonna, kun lukuvuosi alkaa.

10 §

Oppilaaksi hakeminen

Koulun oppilaaksi voidaan hakea aikaisintaan sinä vuonna, kun lapsi täyttää kolme vuotta.

Hakijan tulee hakea oppilaspaikkaa lapsen oman äidinkielen kieliosastosta tai siitä kieliosastosta, jonka kieli on lapsen hallitseva kieli.

Jos koulussa ei ole hakijan äidinkielen kieliosastoa, hänellä on oikeus hakea oppilaspaikkaa kieliosastosta, jonka opetuskielillä hän pystyy opiskelemaan. Kielitaito osoitetaan tarvittaessa koulun järjestämällä kielikokeella.

Alakoulun ensimmäisen vuosiluokan jälkeiseen opetukseen haettaessa hakijan tulee esittää viimeisin koulutodistuksensa tai osallistumistodistuksensa aiemmasta koulunkäynnistä tai esiopetuksesta. Jos hakija ei voi esittää edellä tarkoitettua todistusta, hänen tulee osallistua koulun järjestämään valintakokeeseen.

Jäljempänä 31 §:ssä tarkoitettu johtokunta antaa tarkemmat määräykset kouluun hakemisen ajankohdista, kieli- ja valintakokeiden järjestämisestä sekä muusta menettelystä kouluun hakemisessa.

11 §

Oppilaaksi ottaminen

Koulun oppilaaksi otetaan ensisijaisesti Euroopan yhteisöjen Suomessa sijaitsevan viraston Suomessa työskentelevän henkilöstön lapsia (*ensimmäinen oppilaskategoria*). Kouluun otetaan mahdollisuuksien mukaan myös muita lapsia (*toinen oppilaskategoria*), jos se ei edellytä uuden opetusryhmän muodostamista.

Esikoulun jälkeiseen opetukseen otettava oppilas sijoitetaan lähtökohtaisesti hänen ikänsä mukaiselle vuosiluokalle tai, jos se ei vastaa hänen tietojään ja taitojaan, muulle

vuosiluokalle. Tarkempia säännöksiä oppilaan sijoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Oppilaaksi ottamisessa tulee noudattaa yhdenvertaisia valintaperusteita. Valintaperusteista päättää koulun johtokunta. Tieto valintaperusteista tulee olla saatavilla etukäteen.

Jos oppilas on osallistunut 10 §:n 4 momentissa tarkoitettuun valintakokeeseen, oppilaaksi ottamisen edellytyksenä on, että hakija on suorittanut valintakokeen hyväksyttyvästi.

Koulun rehtorin tulee tehdä oppilaaksi ottamisesta kirjallinen päätös.

4 luku

Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet

12 §

Oikeus opetukseen

Oppilaaksi otetulla on oikeus saada tämän lain mukaista opetusta sekä opetuksen tukipalveluja siten kuin niistä tässä laissa säädetään.

Oman äidinkielen mukaisessa kieliosastossa opiskelevalla on oikeus saada äidinkielen opetusta. Jos koulussa ei ole oppilaan äidinkielen kieliosastoa, koulu järjestää äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan, kuitenkin siten, että toisen kategorian oppilaalle äidinkielen opetusta järjestetään vain, jos se ei edellytä uuden opetusryhmän perustamista. Opetus voidaan järjestää tarvittaessa etäopetuksena.

13 §

Oppiaineen opiskelua koskevat rajoitukset eräissä tilanteissa

Yksittäisen oppiaineen opetuksen järjestämiseksi oppilas voidaan sijoittaa tai siirtää muuhun kuin oman kieliosaston opetusryhmään, jos se on perusteltua opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä. Päätöksen edellä tarkoitettu sijoittamisesta tai siirtämisestä tekee koulun rehtori.

Rehtori voi muuttaa valitun oppiaineen tai oppimäärän toiseksi, jos se on perusteltua opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen takia. Ennen oppiaineen tai oppimäärän muuttamista koulutuksen järjestäjän tulee varata huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

14 §

Turvallinen opiskeluympäristö ja järjestyssääntö

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön.

Koulun johtokunnan tulee laatia suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista.

Koulun johtokunnan tulee hyväksyä koulun järjestyssääntö. Järjestyssäännössä voidaan antaa kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käytäytymisestä. Lisäksi määräyksiä voidaan antaa koulun omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liikkumisesta koulurakennuksissa ja koulun alueella.

15 §

Opetuksen maksuttomuus ja opetuksesta perittävät maksut

Koulussa annettava opetussuunnitelman mukainen opetus on maksutonta ensimmäisen kategorian oppilaille.

Toisen kategorian oppilailta peritään opetuksesta lukukausimaksuja.

Oppilailta voidaan periä materiaalmaksuja. Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen maksujen perusteista säädetään opetusministeriön asetuksella noudattaen soveltuvin osin, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Jos tässä laissa tarkoitettua oppilaalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä siten kuin korkolaisissa (633/1982) säädetään.

Maksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

16 §

Oppilaan velvollisuudet

Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta.

5 luku

Oppilaan arviointi ja opinnoissa eteneminen

17 §

Oppilaan arviointi

Oppilaan ja hänen huoltajansa tulee saada riittävän usein tietoa oppilaan opintojen edistymisestä sekä oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä. Oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin.

Oppilaan opintosuoritusten arvioinnista, todistuksiin merkittävistä tiedoista ja opintojen suorittamisesta hyväksytysti määrätään opetussuunnitelmassa Eurooppa-kouluissa noudatettavia määräyksiä soveltuvin osin noudattaen.

Oppilaan arviointi ja oppilaan todistukset annetaan oppilaan kieliosaston kielellä.

18 §

Vuosiluokalta siirtyminen

Oppilas, joka on suorittanut vuosiluokkansa hyväksytysti, siirtyy lukuvuoden päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle.

Oppilas, joka ei ole suorittanut vuosiluokkansa opintoja hyväksytysti, jää luokalle. Luokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta vuosiluokalta raukeavat. Jos oppilas ei luokalle jäätyään suorita uudelleen

aloittamansa vuosiluokan opintoja hyväksytysti, oppilas menettää opinto-oikeutensa tässä laissa tarkoitetussa koulussa. Koulun johtokunta voi painavasta syystä antaa edellä tarkoitetulle oppilaalle luvan jatkaa opintojaan.

19 §

Opintojen hyväksilukeminen

Oppilas voi aikaisempien opintosuorituksensa perusteella saada korvatuksi osan hänen vuosiluokallaan noudatettavan opetussuunnitelman mukaisista opinnoistaan. Opintojen korvaavuutta koskevan päätöksen tekee koulun rehtori.

Opintosuoritusten korvaamista haetaan koulun rehtorilta kirjallisella hakemuksella. Hakemuksen yhteydessä tulee esittää aikaisempia suorituksia koskevat todistukset. Koulun johtokunta antaa tarvittavat määräykset korvaamisen hakemisesta.

6 luku

Oppimisen tukeminen

20 §

Oppilashuolto

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Oppilashuoltoon sisältyy opetussuunnitelmassa kuvattu oppilashuolto, jonka toteuttaminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

Koulussa on 31 §:ssä tarkoitetun johtokunnan asettama oppilashuoltoryhmä. Oppilashuoltoryhmän tehtävät määrätään 36 §:ssä tarkoitetussa johtosäännössä.

21 §

Oppimisen tehostettu tukeminen

Oppimisessaan tehostettua tukea tarvitsevalle laaditaan oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa määrätään koulun taholta

oppilaalle opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi järjestettävistä tukimuodoista. Oppimissuunnitelma laaditaan oppilaan, hänen huoltajansa sekä oppilaan opettamisesta vastaavien opettajien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden yhteistyönä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oppimisen tuki ei oppilashuoltoryhmän arvion mukaan ole riittävä oppilaan oppimisen tukemiseksi, oppilaalle tulee tehdä päätös erityisten tukitoimien järjestämisestä ja erityisopetussuunnitelman hyväksymisestä. Oppilaalle järjestetään erityisiä tukitoimia koulun resurssien mukaisesti.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tekee koulun rehtori oppilaan huoltajan hakemuksesta. Erityisopetussuunnitelman valmistelee oppilashuoltoryhmä. Päätös tehdään enintään vuodeksi kerrallaan.

7 luku

Työaika

22 §

Koulun työaika

Koulun lukuvuodessa on 180 työpäivää. Lukuvuoden työajoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos opetusta ei arkipäiviksi sattuneiden pyhäpäivien takia tai pakottavasta syystä ole voitu järjestää työpäiviksi määrättyinä päivinä eikä opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita muutoin voida saavuttaa, menetetyt työpäivät on korvattava.

23 §

Oppilaan työmäärä

Oppilaan työmäärä saa olla enintään sellainen, että hänelle koulunkäyntiin ja kotitehtäviin käytettävä aika huomioon ottaen jää riittävästi aikaa lepoon, virkistykseen ja harrastuksiin.

Oppilaalle annettavan opetuksen päivittäisestä ja viikoittaisesta määrästä sekä oppituntien pituudesta säädetään valtioneuvoston

asetuksella Eurooppa-koulujen johtokunnan päätöksiä soveltuvin osin noudattaen.

8 luku

Kurinpito

24 §

Kurinpitokeinot

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä, taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistään jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa määräajaksi tai kokonaan.

Oppilaan opettaja tai koulun rehtori voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään.

25 §

Menettely kurinpitoasiassa

Oppilaalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta ja oppilaan erottamisesta tulee tehdä kirjallinen päätös. Muut 24 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteet tulee kirjata.

Oppilaalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta ja oppilaan erottamisesta päättää 31 §:ssä tarkoitettu johtokunta. Jälki-istuntoa koskevan määräyksen antaa oppilaan opettaja tai koulun rehtori.

Ennen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettua kurinpitotoimenpidettä koskevan määräyksen tai päätöksen antamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Lisäksi ennen kirjallista varoitusta tai oppilaan erottamista koskevan päätöksen antamista oppilaan huoltajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

26 §

Oppilaan erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpano

Oppilaan erottamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa taikka muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu. Päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohta on päätettävä samalla kun erottamisesta päätetään.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n 1 ja 2 momentissa ja 32 §:ssä säädetään.

9 luku

Arviointi ja koulun toiminnan tarkastukset

27 §

Arvioinnin tarkoitus

Opetuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteuttamista sekä tukea koulutuksen kehittämistä ja oppimisen edellytyksiä.

28 §

Koulun arviointivelvollisuudet

Koulun tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta säännöllisin väliajoin. Arvioinnin kohteet ja ajankohdat päättää opetushallitus. Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa 31 §:ssä tarkoitetun johtokunnan päättämällä tavalla.

29 §

Arviointeihin ja tarkastuksiin osallistuminen

Koulun tulee osallistua opetusministeriön päättämiin koulun toiminnan ulkopuolisiin arviointeihin ja tarkastuksiin.

10 luku

Koulun hallinto

30 §

Sisäiset hallintoelimet

Koulun sisäistä hallintoa hoitavat koulun rehtori ja 36 §:ssä tarkoitetussa johtosäännössä määrätyllä tavalla koulun johtokunta.

31 §

Koulun johtokunta

Koulun johtokunnan asettaa opetushallitus enintään 4 vuodeksi kerrallaan. Johtokunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään 8 muuta jäsentä. Kullekin heistä nimetään henkilökohtainen varajäsen.

Johtokunnassa tulee olla ainakin oppilaiden, opettajien ja muun koulun henkilöstön, oppilaiden huoltajien, valtionhallinnon ja Eurooppa-koulujen kansallisten tarkastajien edustus. Oppilaiden keskuudesta valittavan jäsenen tulee olla 15 vuotta täyttänyt ja hänen toimikautensa voi poiketa muun johtokunnan jäsenen toimikaudesta.

Johtokunnan kokoonpanosta ja asettamisesta sekä asioiden käsittelystä johtokunnassa annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Koulun johtokunnan tehtävät

Koulun johtokunta vastaa muiden tässä laissa säädettyjen tehtäviensä lisäksi koulun opetuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Johtokunnan tehtävistä annetaan tarkemmat määräykset 36 §:ssä tarkoitetussa johtosäännössä.

33 §

Rehtori

Koululla on rehtori, jonka nimittää opetushallitus. Rehtorin kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

34 §

Rehtorin tehtävät

Rehtori johtaa koulun toimintaa ja vastaa siitä, että koululle kuuluvat tehtävät hoidetaan tuloksellisesti ja laadukkaasti, sekä hoitaa muut hänelle tässä laissa säädettyt tehtävät. Rehtorin tehtävistä annetaan tarkemmat määräykset 36 §:ssä tarkoitetussa johtosäännössä.

35 §

Oppilaskunta

Koulussa on koulun oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä.

36 §

Koulun johtosääntö

Koulun johtosäännössä annetaan tarkemmat määräykset opetuksen järjestämisen yleisistä perusteista, hallinnosta, toimielinten tehtävistä ja toimivallasta, oppilaskunnan toiminnasta sekä muista tarpeellisista asioista. Johtosäännön hyväksyy opetushallitus.

11 luku

Koulun henkilöstö

37 §

Henkilöstö

Koululla on opettajia ja muuta koulun toiminnassa tarpeellista henkilöstöä. Koulun henkilöstö on virka- tai työsuhteessa valtioon.

Rehtori nimittää tai ottaa koulun opettajat ja muun henkilöstön. Toistaiseksi tai vähintään vuodeksi nimitettävän opettajan nimittää kuitenkin koulun johtokunta.

38 §

Opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimukset

Koulun opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

12 luku

Erinäiset säännökset

39 §

Oppivelvollisuuden suorittamiseen rinnastaminen

Suomessa oppivelvollisen lapsen katsotaan suorittavan oppivelvollisuuttaan opiskellessaan tässä laissa tarkoitetussa koulussa. Oppivelvollisuus katsotaan suoritetuksi, kun oppilas on saanut yläkoulu-lukion neljännen vuosiluokan päätteeksi annettavan todistuksen.

Jos kouluun otetaan Suomessa oppivelvollinen lapsi tai nuori, koulun rehtorin tulee tehdä siitä ilmoitus oppivelvollisen asuin-kunnalle.

40 §

Avustukset ja lahjoitukset

Koulu voi vastaanottaa toimintansa järjestämiseksi avustuksia ja lahjoituksia.

41 §

Salassapito

Opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, rehtori, koulun opetus- ja muu henkilöstö sekä opetusharjoittelua suo-

rittavat eivät saa luvattomasti sivullisille ilmaista, mitä he ovat koulutukseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää oppilaiden tai tässä laissa tarkoitetun henkilöstön taikka heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut henkilöt ja oppilashuollosta vastaavat henkilöt saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä koulutuksesta vastaaville viranomaisille opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

13 luku

Muutoksenhaku

42 §

Oikaisuvaatimus

Oppilasta koskevaan tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen koulun johtokunnalle.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksen käsittelemisestä on voimassa, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

43 §

Valitus

Koulun johtokunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen tai muuhun päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

14 luku

Voimaantulosäännökset

44 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kun koulun johtokunta asetetaan tai koulun rehtori nimitetään ensimmäistä kertaa, sen tekee opetusministeriö.

45 §

Siirtymäsäännös

Toisen kategorian oppilaita voidaan ottaa kouluun aikaisintaan vuonna 2010 alkavan lukuvuoden alusta lukien.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Opetusministeri *Sari Sarkomaa*